

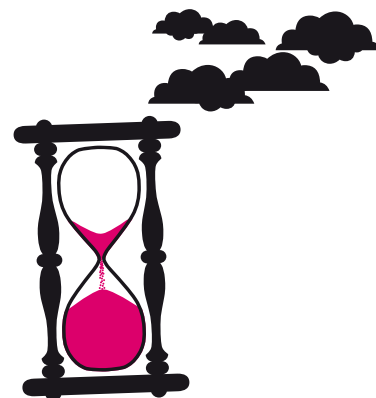
Global express

L'ACTUALITAT A L'AULA

16

Dossier | Guia didàctica | ▶ Activitats

Copenhaguen: últim avís

1

Què us suggereix aquesta foto? Amb cinc adjectius, expresseu els sentiments que us provoca.

2

Per a què creieu que s'han reunit aquestes persones?

Una cimera internacional

Què és una cimera internacional?

Diverses vegades al llarg de l'any apareix a les notícies una fotografia de dirigents de diferents països en el que se sol anomenar la *foto de família* de la cimera, de la reunió o de la conferència. Aquestes trobades solen ser recordades pel lloc on es desenvolupen. Parlant de canvi climàtic, segur que et sona la Cimera de Rio (celebrada a Rio de Janeiro) o la de Kyoto. A final de l'any 2009 se celebrarà una nova cimera sobre canvi climàtic, la Cimera de Copenhaguen.

Aquestes cimeres són reunions globals; és a dir, congreguen representants de governs de diferents països per tractar temes que afecten la comunitat internacional (canvi climàtic, economia, polítiques agrícoles o comercials...). Els acords adoptats en aquestes cimeres a vegades han de ser ratificats pels parlaments respectius, o la seva posada en pràctica requereix fons que a vegades no es desemborsen: això vol dir que els acords assolits no sempre es porten a la pràctica.

Qui participa en una cimera internacional?

En una cimera d'aquestes característiques hi solen participar representants polítics, generalment convidats per l'organització. En el cas de la Cimera de Copenhaguen, l'Organització de les

Nacions Unides (ONU) autoritza i acredita els participants.

A la web oficial de la cimera (<http://es.cop15.dk/>) pots llegir com funciona la participació.

Quin paper hi fa la societat civil?

La societat civil, que no hi està directament convidada, també hi té un paper rellevant. D'una banda, al voltant de les cimeres oficials sovint s'organitzen *cimeres alternatives*, en les quals organitzacions socials de diferents tipus analitzen les propostes oficials i en proposen d'altres. A més

a més, abans de la cimera aquestes organitzacions pressionen els representants polítics perquè incloguin certs temes en l'agenda de les reunions, perquè donin suport a determinades propostes o en vetin d'altres. Per últim, exerceixen un paper importantíssim després de la cimera, recordant als governs els compromisos que han adquirit.

Podeu completar la informació amb la que apareix a la web oficial de la Cimera de Copenhaguen i a la d'algunes organitzacions com Intermón Oxfam, Greenpeace o Ecologistes en Acció.

A què ens vam comprometre i què hem complert?

PhotoDisc

Estat	Compromís Protocol de Kyoto	Canvi 1990-2006	Emissions 2006	Emissions per càpita
	% variació entre el 1990 i el 2012	%	milers de milions de tones	tones per persona
Luxemburg	-28,00	1,03	13.322	27,09
Austràlia	8,00	28,81	536.066	24,63
Estats Units	-7,00	14,38	7.017.321	22,90
Canadà	-6,00	21,67	720.632	21,41
Nova Zelanda	0,00	25,70	77.868	18,07
Federació Russa	0,00	-34,16	2.190.239	15,44
Finlàndia	-2,60	13,17	80.291	15,05
República Txeca	-8,00	-23,70	148.204	14,15
Estònia	-8,00	-54,62	18.876	14,08
Islàndia	10,00	24,22	4.234	13,26
Dinamarca	-21,00	2,23	71.914	13,04
Bèlgica	-7,50	-5,23	136.970	12,75
Països Baixos	-6,00	-1,97	207.477	12,56
Alemanya	-21,00	-18,16	1.004.794	12,24
Grècia	25,00	27,26	133.112	11,82
Irlanda	13,00	25,64	69.762	11,66
Noruega	1,00	7,67	53.512	11,11
Àustria	-13,00	15,05	91.090	10,90
Regne Unit	-12,50	-15,05	655.787	10,64
Polònia	-6,00	-28,93	400.459	10,50
Japó	-6,00	5,35	1.340.081	10,50
Eslovènia	-8,00	1,24	20.591	10,03
Ucraïna	0,00	-51,93	443.183	9,60
Itàlia	-6,50	9,87	567.922	9,45
Espanya	15,00	50,63	433.339	9,45
Bulgària	-8,00	-46,20	71.343	9,38
Eslovàquia	-8,00	-33,63	48.902	9,04
França	-1,90	-3,51	546.527	8,40
Bielorrússia	sense meta	-36,40	80.996	8,36
Unió Europea	-8,00	-2,19	4.151.079	8,31
Hongria	-6,00	-32,13	78.625	7,84
Portugal	27,00	39,98	82.739	7,78
Liechtenstein	-8,00	18,96	273	7,67
Romania	-8,00	-44,42	156.680	7,29
Suècia	4,00	-8,74	65.749	7,09
Croàcia	*	-5,21	30.834	6,96
Lituània	-8,00	-52,96	23.222	6,93
Suïssa	-8,00	0,77	53.209	6,90
Letònia	-8,00	-56,07	11.621	5,15
Turquia	*	95,09	331.763	4,64
Mònaco	-8,00	-13,07	94	2,84

3

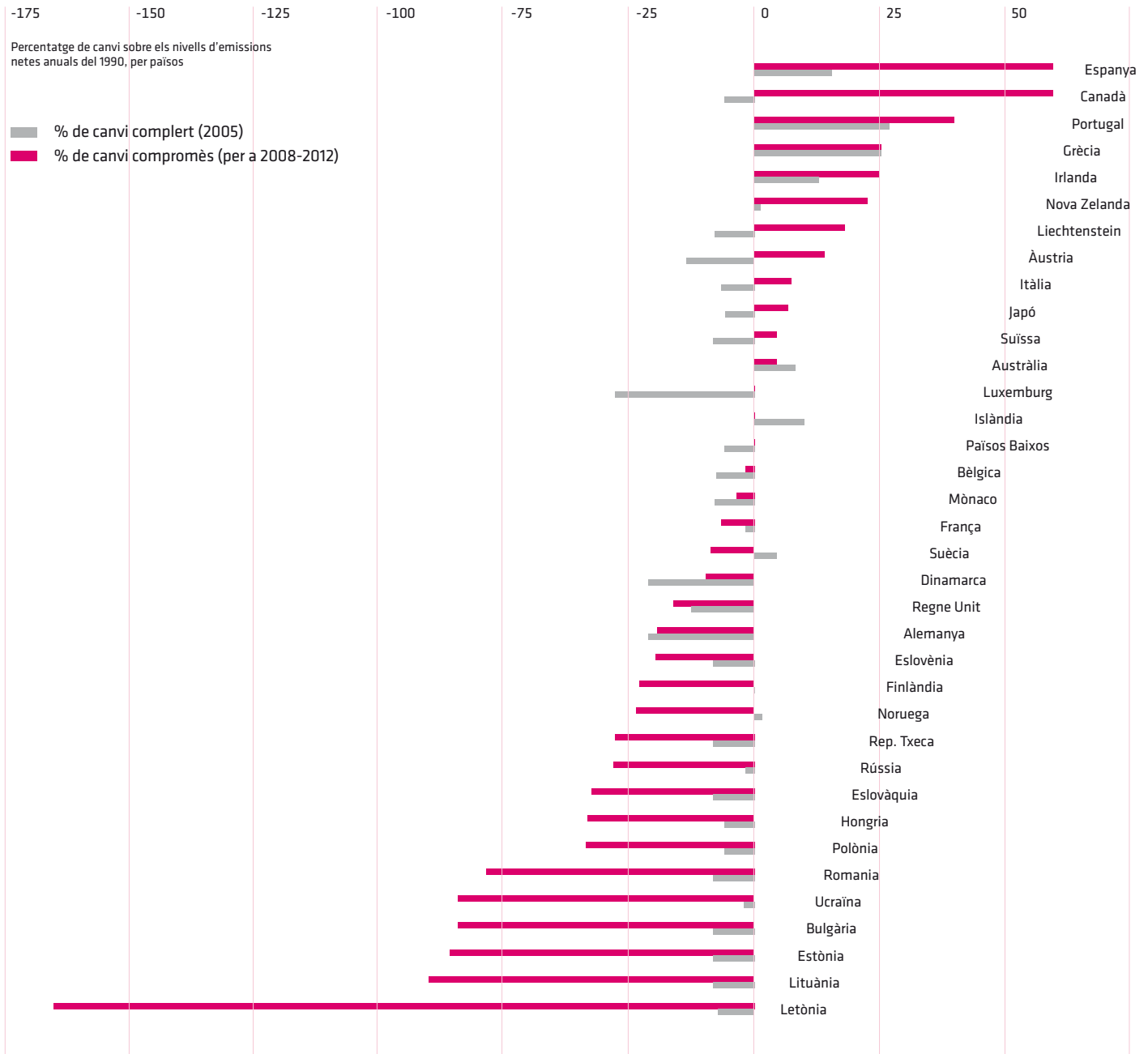
Si observeu la taula, podeu veure que Luxemburg es va comprometre a reduir les emissions en un 28% del 1990 al 2020; tot i així, el 2006 havien augmentat un 1,03% respecte al 1990. Seguint aquest procediment, quins països han experimentat un percentatge d'emissions més alt?

4

Compareu les emissions totals i les emissions per habitant dels diversos països de la taula. Quines conclusions en traieu?

Els 36 països "Kyoto": promeses i complimentes

Font: http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_Kyoto_Protocol_signatories

La gràfica indica els percentatges de reducció d'emissions a què es van comprometre determinats països, així com el que realment han reduït. Observa la gràfica detingudament i respon:

Quins països han respectat els compromisos assumits i quins no? En quina mesura?

Quins països han dut a terme un compliment més gran respecte al que van prometre?

Investiga les conseqüències i qui les pateix...

Una història llunyana...

El cas del Yucatan al segle x de l'era comuna. Un desplaçament cap al nord del corrent del Golf, en una de les fluctuacions naturals previsibles en un sistema complex, va escalfar les costes noruegues, i va generar un excés de població que va sortir d'aquelles terres en viatges de víkings, és a dir, de pirateria. Es va escalfar una franja molt estreta i petita de la costa de Grenlàndia, i així s'hi va poder establir una colònia d'origen noruec. Aquest desplaçament del corrent del Golf va produir, simultàniament, una sequera a la península del Yucatan que va durar 70 anys. Allà, els maies hi havien establert una civilització amb construccions de pedra, basada en l'emmagatzematge

d'aigua de pluja en cisternes i regadiu per mitjà de canals. Mentre hi havia aigua, la població creixia, i una part substancial es va establir als vessants de les muntanyes.

Mentre plovia, no hi havia problema. Però en arribar la sequera, les poblacions de la vall van continuar disposant d'aigua, si bé en menys quantitat, mentre que les muntanyes es van quedar sense. El resultat van ser unes guerres salvatges pels recursos, que van produir la desaparició d'aquella civilització.

Antonio Ruiz de Elvira. Universitat d'Alcalá.
Consell Científic del Fòrum Europeu de Clima

7 Creieu que ens pot passar com a la cultura maia? Justifiqueu la vostra resposta.

8 La manca de quin recurs posaria en perill la supervivència de la nostra civilització, que s'ha imposat a pràcticament tot el planeta? Què passaria en la nostra vida quotidiana si faltés aquest recurs? I en el nostre entorn? I al nostre país? I al planeta?

Què en diu la premsa

9 Llegiu les informacions i enumereu algunes de les conseqüències que més us criden l'atenció de cadascuna.

10 Poseu-les en comú en grups de quatre o cinc i traieu algunes conclusions sobre qui paga el pollastre del canvi climàtic. Després, exposeu-les en el grup-classe.

Un exemple que ens toca de prop

El model de desenvolupament valencià incrementa un 85% les emissions de gasos d'efecte hivernacle

Biodiversitat marina, recursos hídrics, pesca i turisme, afectats pel canvi climàtic.

Ecologistes en Acció. País Valencià, novembre del 2008.

El nombre de desastres naturals s'ha multiplicat per tres entre el 1970 i el 2002

En aquest mateix període, el nombre de persones afectades per tempestes i inundacions va passar de 740 milions a 2.500 milions.

Intermón demana compensacions per als països pobres pels efectes del canvi climàtic

EFE – València, 14/11/2007

L'onada de calor que va assotar Europa l'any 2003 va causar la mort d'unes 40.000 persones

A final d'aquest segle, un de cada dos estius podria ser tan càlid com el del 2003.

WWF

Les emissions humanes de gasos d'efecte hivernacle han arribat a duplicar el risc d'onades de calor per tot Europa.

Nature

L'escalfament global augmentarà un 50% les víctimes de desastres

Gustavo Catalán Deus | Madrid.

El nombre de persones damnificades pels desastres naturals vinculats al canvi climàtic s'incrementarà en 133 milions de persones en els pròxims sis anys. [...] Aquest increment del 54% de damnificats en només sis anys, se sumaria als que ja pateixen aquestes catàstrofes. L'any 2015 es calcula que hi haurà uns 375 milions de persones afectades per aquests fenòmens adversos, la majoria en països empobrits.

Elmundo.es, 23/04/2009

REPORTATGE

25 milions de pàries climàtics

Els refugiats mediambientals ja dupliquen els desplaçats polítics

“És clar que ja hi ha refugiats per motius ambientals. Hi ha habitants d'illes molt baixes que s'estan movent per la pujada del nivell del mar i l'erosió costanera, migracions dins la Xina per la desertificació i gent que intenta sortir de Bangladesh perquè pateixen inundacions cada cop amb més freqüència. Els factors ambientals hi influeixen”.

François Gemenne, investigador de l'Institut de Desenvolupament Sostenible i Relacions Internacionals.

EL PAIS.com. Poznan, 08/12/2008

La lluita contra el canvi climàtic continua sense lideratge polític

Greenpeace lamenta que la reunió dels líders polítics mundials celebrada aquests dies a Bonn acabi sense compromisos clars

Tres-cents activistes de Greenpeace, procedents de tot Europa, han bloquejat aquest matí a Brussel·les les sortides de l'edifici on es reuneixen els ministres d'Economia. Estan discutint el finançament als països en desenvolupament per combatre el canvi climàtic.

Greenpeace Espanya, 09/04/2009

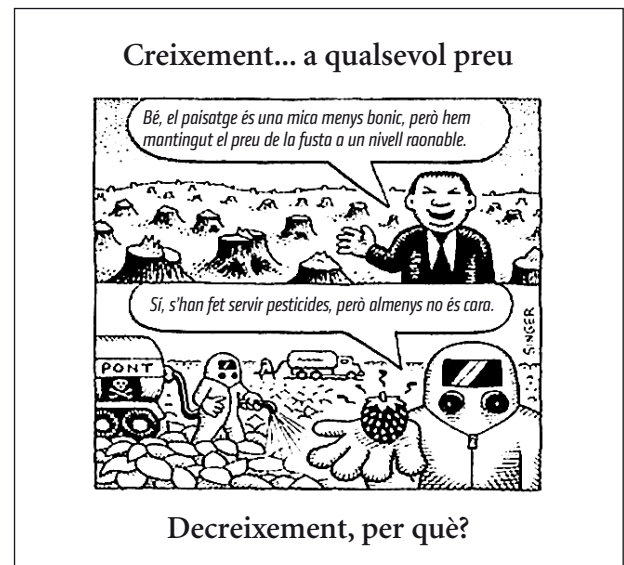
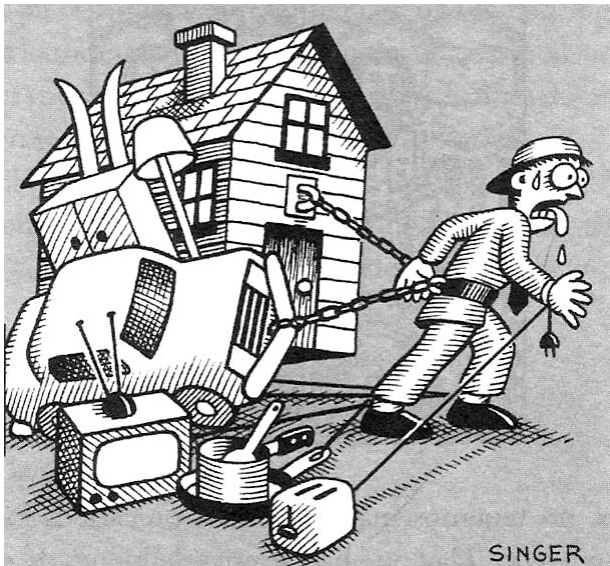
Xavier Alamanay

Menys és més - = +

“Si tots els habitants de la Terra visquessin com els europeus, amb el seu sistema de vida modern, consumiríem tres planetes. Per a l'estil de vida nord-americà necessitariem gairebé... sis planetes. En canvi, un burkinès només fa servir 0,1 planetes. Si continuem sense posar-hi remei, i suposant un creixement (considerat feble pels economistes) del 2% anual, l'any 2050 consumirem trenta planetes.”

Pan Yu, ministre xinès de Medi Ambient, va declarar l'abril del 2005:

“El miracle econòmic aviat arribarà a la fi, ja que el medi ambient no pot seguir el seu pas. Un terç del nostre territori pateix pluges àcides, la meitat de l'aigua dels nostres set grans rius és actualment inutilitzable, mentre que un quart dels nostres conciutadans no té accés a l'aigua potable. [...] En els propers anys, la Xina tindrà més de 150 milions d'emigrats ecològics. [...] Hem comès l'error de creure que el creixement econòmic i els recursos financers que ens aporta ens permetrien respondre a les crisis mediambientals i a l'augment de la població.”

Nicolas Ridoux. *Menos es más. Introducción a la filosofía del decrecimiento.* Los libros del lince. Barcelona, 2009.

Després de llegir aquests textos i d'observar les vinyetes, responeu les preguntes següents:

11

Podem continuar amb el nostre estil de vida? Per què?

12

Es tracta d'un consum i d'un creixement just per a tothom?

13

Què creieu que li passa a l'home que apareix al dibuix de l'esquerra? Què hauria de fer per alliberar-se?

Llegiu la història següent i responeu les preguntes que apareixen tot seguit.

En un poblet de la costa mexicana, un nord-americà veu un pescador a punt de fer la migdiada i li pregunta:

–Per què no pesca més?

El mexicà li respon que amb el que pesca cada dia en té prou per satisfer les necessitats de la seva família.

Llavors el nord-americà li pregunta:

–Què fa la resta del temps?

–Em llevo tard, jugo amb els meus fills, pesco una mica, faig la migdiada amb la meva dona, a la tarda vaig a veure els meus amics. Bevem vi i toquem la guitarra. Tinc una vida molt plena.

El nord-americà l'interromp:

–Segueixi el meu consell: comenci per pescar més

estona. Amb els beneficis es podrà comprar un vaixell, podrà obrir una fàbrica i abandonar el seu poble mexicà i viure a Nova York, des d'on podrà dirigir els negocis.

–I després? –li pregunta el mexicà.

–Després –contesta l'altre–, pot fer que la seva societat cotitzi en borsa i guanyar milions.

–Milions! Però, i després? –insisteix el pescador.

–Després, podrà retirar-se, viure en un poblet de la costa, llevar-se tard al matí, jugar amb els seus fills, pescar una mica, fer la migdiada amb la seva dona, passar els vespres bevent i tocant la guitarra amb els amics.

François Partant. "Occidente, ¿un modelo a seguir?".
L'Ecologiste núm. 6, 2001.

14

Què intenta dir-nos aquesta història?

15

Creieu que els nostres governs i empreses estan decidits a portar una vida com la del pescador?

Moltes persones i col·lectius lluiten a tot el món contra les causes i les conseqüències del canvi climàtic. Us proposem fer un recorregut per algunes d'aquestes accions a la web http://news.bbc.co.uk/hi/spanish/specials/2009/soluciones_creativas.

Destaqueu quines us semblen més interessants i quines poden servir de models alternatius i reals. Podeu aportar exemples d'altres tipus d'iniciatives o mobilitzacions que conegueu.

Bicimàquines, oportunitats de vida

En Carlos Marroquín és un home de grans somnis. I és es que en Carlos Marroquín crea bicimàquines, aparells que funcionen amb pedals, fets de parts de bicicletes velles, que ell dissenya per als usos més diversos: bombejar aigua, irrigar cultius, rentar roba, desgranar blat de moro o fer liquats, entre altres.

PhotoDisc

De fem a combustible

En un *tambo*, on les vaques mengen dia i nit al prat i són munyides per a la producció de llet i formatges, es generen diàriament quilos i quilos de fem. Des de fa un any i mig, el petit establiment de la família Lecchini és un dels sis *tambos* uruguaians que aprofiten la matèria fecal de les vaques per convertir-la en energia i, alhora, en biofertilitzant, un adob orgànic.

“Teníem una parcel·la on no hi creixia herba, i el biofertilitzant l'ha convertit en terra fèrtil”.

Miguel Lecchini

PhotoDisc

Arbres per salvar el planeta

“Prometo plantar-ne 40 milions”

El Ministeri d'Agricultura del Perú s'ha unit fa poc a la campanya i s'ha compromès a plantar 40 milions d'arbres abans del 20 de febrer del 2009.

Els països que han plantat més arbres són Etiòpia, Turquia i Mèxic.

La campanya està tenint tant èxit que els organitzadors han decidit incrementar la meta a set mil milions d'arbres, un per cada persona del planeta.

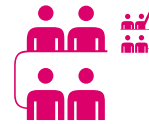
[http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Bomen_\(Lundes\).met_klart.jpg](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Bomen_(Lundes).met_klart.jpg)

Transmilenio: menys busos, menys gasos

Bogotà és de les poques grans ciutats de l'Amèrica llatina que no tenen metro. Però té Transmilenio, un sistema d'autobusos ràpids que circulen per vies exclusives i que des del 2007 rep certificats de no-emissió de gasos d'efecte hivernacle.

“Des de l'inici, el projecte es va enfocar a moure més gent amb menys autobusos, que hi hagi una programació més tècnica de rutes i millors tecnologies per tal que es produeixin menys emissions [de CO₂]”, explica Jairo Fernando Páez, gerent de Transmilenio, a BBC Mundo.

Des de final de l'any 2000, gràcies a Transmilenio s'han deixat d'emetre 1.177.000 tones de CO₂.

17 La cimera també és cosa nostra

Ens organitzarem en **petits grups** que representen els diversos actors socials.

Cadascun elaborarà i argumentarà propostes per combatre o frenar el canvi climàtic d'acord amb els seus interessos. Alguns dels grups poden ser els següents:

- **Representants governamentals** de països industrialitzats, empobrits i de països amb economies emergents (la Xina, el Brasil, l'Índia).
- **Organismes internacionals.**
- **Grans empreses transnacionals.**
- **Organitzacions no governamentals** de cooperació i medioambientals, i altres col·lectius socials.
- **Periodistes.**

La cimera tindrà una **primera part**, prèvia a les reunions, en la qual cada país elaborarà la seva estra-

tègia i les seves propostes, i les ONG (amb veu però sense vot) intentaran convèncer algun dels països per tal que defensin les seves postures. En aquesta primera part també s'elaborarà l'*agenda* de temes per tractar.

En una **segona part**, els representants governamentals i els organismes internacionals s'ajuntaran per debatre i elaborar un document que reculli els principals compromisos. En aquesta segona part no poden participar-hi les ONG, tot i que sí que poden exercir pressió des de fora, de manera pacífica i en silenci.

Els periodistes aniran recollint informació per elaborar els titulars que, segons el seu punt de vista, reflecteixin els fets principals.

I nosaltres, en la nostra vida quotidiana?

Les mesures adoptades en les reunions internacionals requereixen accions en la vida quotidiana, tant en els hàbits de consum com en la participació en mobilitzacions.

18 Reuniu-vos en petits grups per debatre i proposar compromisos de la vostra vida quotidiana.

Entre altres pàgines web, a www.intermonoxfam.org/cortoycambio podeu trobar alguns suggeriments.